

Miként tudja az intézmény
segíteni a zöld könyvtári
törekvésekkel a helyi közösséget?
Melyek az (olvasók irányába
is kihangsúlyozott)
kiemelt prioritásaik
a helyi zöld könyvtári stratégia
megvalósítása során?

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ stratégiai célkitűzései között 2018 óta hangsúlyos elemként szerepel a zöld könyvtári szemlélet. Egy erős felütéssel 2019-ben a Zöld Könyvtár évével felszínre hoztunk mindazon törekvéseinket, melyek már akkor évek óta meghatározták a témához való viszonyunkat. Meggyőződésünk, hogy a fenntarthatóság nem egy-egy projekt vagy kampány kérdése, hanem olyan működési alapelvek, amelyek a könyvtár egészét áthatja.

A helyi közösséget elsősorban szemléletformáló programokkal, természetismereti előadásokkal segítjük. Kiemelt figyelmet fordítunk az iskolás gyermekek környezeti nevelésére főként könyvtári órák formájában. Az évente megújuló foglalkozásajánlónkban külön jelzéssel látjuk el őket. Az egyik ilyen óra egy egész éven átívelő olvasásfejlesztési programra fejlődött, melynek központi alakja Gusztó, a giliszta, és amely a Könyvtári Intézet joggyakorlatok listájába is bekerült.

Szintén kiemelést érdemel az Erdei Könyvtár projektünk, melynek a város szélén lévő Arbo-park ad otthont és közel 50 könyvet foglal magában.

Fontosnak tartjuk, hogy a könyvtár az információs szolgáltatáson túl közösségi térként is működjön. Ennek érdekében rendszeresen szervezünk és befogadunk zöld rendezvényeket, környezeti nevelési programokat, természetismereti előadásokat, ököpszichológiai szemléletű természetkapcsolati sétákat, kiállításokat és közösségi akciót, amelyek valamennyi korosztály számára kínálnak kapcsolódási pontot.

A könyvtár működésében törekszünk az energiahatékonyság növelésére, a megújuló energiaforrások alkalmazására (napelempanelek, LED-fényforrás), a papírfelhasználás csökkentésére és a digitális ügyintézés előtérbe helyezésére. A környezetbarát beszerzési elvek érvényesítése, a szelektív hulladékgyűjtés, valamint a korszerű, energiatakarékos eszközök használata mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a könyvtár saját működésével is hiteles példát mutasson.

Tóth Gabriella
Gödöllői Városi Könyvtár
és Információs Központ

Szekeres-Dancsó Mónika
Szentesi Városi Könyvtár

A Szentesi Városi Könyvtárban mindig nagy hangsúlyt fektettünk a takarékos, környezeti szempontból kíméletes, fenntartható megoldások alkalmazására, ami eleinte kényszerből fakadt, hiszen a kulturális, közgyűjteményi szférában a pénznek sosem voltunk bővében. A szűkös anyagi lehetőségek arra készítettek bennünket, hogy takarékosan és kreatívan gazdálkodjunk a rendelkezésünkre álló erőforrásokkal. Ám idővel felismertük, hogy ez a szemlélet túlmutat a kényszeren: egyfajta küldetésünkkel vált felhívni a figyelmet a környezettudatosságra és a fenntarthatóság fontosságára, valamint arra, hogy sokszor milyen kevés is elég ahhoz, hogy mégis sokat tegyünk. 2022-ben megalakult Zöld munkacsoportunk és megkezdődött a tudatosabb munka. Elkészítettük a témára vonatkozó SWOT-analízisünket és igyekszünk figyelemfelkeltő tevékenységeket előtérbe helyezni, hogy minél szélesebb körhöz eljussanak ezek a fontos információk.

Honlapunkon, közösségi oldalunkon is tudósítunk tevékenységeinkről, valamint a helyi médiában is rendszeresen megjelennek riportok, amelyekben zöld tevékenységeink kerülnek bemutatásra.

Tudatosan keressük a helyi és országos partnereket, akikkel közösen dolgozhatunk a témában. Együttműködünk többek között a helyi Kertészeti technikummal, a város zöld kötődésű civil szervezeteivel, a város turisztikai fejlesztéséért felelős Visit Szentesi Kft.-vel; a Jane Goodall Intézettel, a Magyar Madártani Egyesülettel.

Épületeinkben látványosan újjrahasznosítunk, zöld szigeteket alakítunk ki szobanövényekből, energia- és papírtakarékosan dolgozunk. Zöld cse-repontot hoztunk létre, valamint előadásokat, foglalkozásokat és családi napokat szervezünk, melyekre nagy érdeklődés mutatkozik olvasóink részéről.

A témában kiemelt prioritás számunkra a hiteles példamutatás, hiszen a jövő rajtunk múlik!

Programkínálatunkban a hagyományos könyvtári foglalkozások és rendezvények mellett jelentős mértékben a fenntarthatóságra koncentráló programok vannak jelen. Évek óta sikeres a gyógynövényekkel foglalkozó előadássorozatunk, amit az utóbbi években workshopokkal színesítettünk. Az 5-6 alkalomból álló sorozat témája a környezet- és egészségtudatos életmód, az ökológiai lábnyom csökkentése, a klímavédelem, a zöldterületek megóvása és a tudatos hulladékgazdálkodás. Szintén évek óta nagy sikerrel rendezzük meg a gyógynövényes körsétát, mely során a lakókörnyezetünkben fellelhető fűszer-, gyógy- és gyomnövények kerülnek fókuszba. Népszerű az ökokreatív klubunk, ahol célunk az egészséges életmód szokásainak kialakítása, valamint praktikus, öko-használati-eszközök készítése. Célcsoportokra bontottuk a környezettudatosságra érzékenyítő, ismeretterjesztő foglalkozásainkat. Lombsátorozó néven fut ökojátsházunk, amit a könyvtár kertjében tartunk gyerekeknek, családoknak környezetvédelemhez kapcsolódó témában, játékos formában. A programok mellett nagy népszerűségnek örvendenek speciális szolgáltatásaink, mint például a magkönyvtárunk, aminek használatát KertkAPPU néven elektronikus felület segíti. Növényörökbefogadó pontunkon évente több ezer palántát, tövet és hagymát adunk tovább. 2025-ben elindítottuk magbörzénket, amit partnerintézményeinkkel, helyi egyesületekkel és civilekkel közösen szervezünk. Az utóbbi években egyre fontosabbá vált a helyi öko- és hagyományörző civil egyesületek és közösségek támogatása, aktív segítése. Évek óta kiváló a kapcsolatunk az Ófalu Községi Mintakerttel és a Szent József Ház tündérkertjével. Természetesen aktívan bekapcsolódunk fenntartónk, a harmadik kerületi önkormányzat zöld projektjeibe, programjaiba.

Szépvölgyi Katalin
Óbudai Platán Könyvtár

A helyi közösséget azzal segítjük legjobban, hogy könyvtár vagyunk, hiszen közgyűjteményként gyűjteményt szervezünk, és képviseljük a megosztás kultúráját. Kulturális intézményként közösséget, illetve olyan eseményeket szervezünk, amelyek a fenntartható civilizáció gondolatát terjesztik. Közintézményként környezettudatos elköteleződésünket napi működésünk gyakorlata hitelesíti. A könyvtárak közül elsőként tanúsítvánnyal elismert zöld irodai gyakorlatunk példát mutathat minden olyan helyi közösségnek, amely környezettudatos ügyvitelre törekszik.

A helyi közösségeket többféle fókusszal értelmezzük. Harmadik helyként természetes működési keretet biztosítunk a civil partnereinknek, megyei könyvtárként ösztönözzük a kistérségi könyvtárak zöld törekvéseit. Az IFLA Green Library Award birtokosaként kezdeményeztük a Magyar Zöld Könyvtári cím létrejöttét.

Zöld könyvtárként az Ökogyűjtemény szisztematikus gyarapítása kiemelt feladatunk, amit az olvasói érdeklődés örömteli módon vissza is igazol. Továbbá olyan szolgáltatásokat hoztunk létre melyek a megosztás kultúrájához kapcsolódnak: magkönyvtár, dolgok könyvtára. A magkönyvtár és a magbörzék segítségével az élelmiszerellátás és biztonság kérdését hangsúlyozzuk, a helyi kocsárközség átdopontja a rövid ellátási láncok fontosságára hívta fel a figyelmet.

A környezetért viselt felelősség, környezettudatos életmód népszerűsítését a könyvtári környezeti nevelési foglalkozásokon keresztül, civil partnerek segítségével végezzük, ilyen például a Jane Goodall Intézet gyakorlatához kapcsolódó könyvtári Rügyek és Gyökerek Csoport, vagy a Tudatos Vásárlók Egyesülete által indított ÖkoKörök mozgalma, ami megyénkben elsőként a KSZR-s könyvtárakban indult el.

Számunkra a zöld könyvtári gyakorlat nem egy vállalat, hanem működésünk természetes kerete.

Liebhauser János

Illyés Gyula Könyvtár, Szekszárd

